SKRIPTA PODNIKÁNÍ

Právní a legislativní normy

AKTUALIZOVANÉ VYDÁNÍ 2026

Grafická a faktická revize k 11. 7. 2026

1. Právní a legislativní požadavky

1.1. Základní pojmy

PODNIKÁNÍ: soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku. (Proto jako živnostník vystupujete pod svým jménem a ručíte za své podnikatelské aktivity celým svým majetkem.)

PODNIKATEL: samostatný právní subjekt (fyzická i právnická osoba), která vyvíjí svou činnost vlastním jménem, na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku

Podnikatel je buď osoba zapsaná v obchodním rejstříku nebo podniká na základě živnostenského či jiného oprávnění (advokáti, notáři, ...) nebo jako fyzická osoba provozující zemědělskou výrobu (pak je zapsána do evidence na obecním úřadě dle zvláštního předpisu)

OBCHODNÍ FIRMA: název, pod kterým je podnikatel zapsán v obchodním rejstříku, pod tímto názvem činí právní úkony (ustanovení o firmě se na něj nevztahuje a úkony činí svým jménem v případě, že není zapsán v obchodním rejstříku)

Názvy obchodních společností mohou být: věcné (např.: kadeřnictví, zahradnictví,....), osobní (např.: Petra Šikovná, Petr Motyčka...) nebo smíšené (např.: zahradnictví Motyčka,...), fantazijní (KALE)

Firmou fyzické osoby musí být vždy její jméno a příjmení.

JEDNÁNÍ PODNIKATELE

- Přímé (samostatné - fyzická osoba jedná osobně, právnická osoba jedná statutární orgánem

(jednotlivec nebo kolektiv)

- Nepřímé (jednání zástupce na základě plné moci, zástupce může zastupovat jak fyzickou

tak právnickou osobu)

Druhy plné moci: generální (zmocňuje ke všem právním úkonům), speciální (zmocňuje jen k určitým druhům právních úkonů), individuální (zmocňuje k jednotlivým právním úkonům)

Plná moc se uděluje písemně, zmocnitel uděluje plnou moc zmocněnci, musí obsahovat přesné uvedení zmocněncova oprávnění, podpis zmocnitele i zmocněnce. Plná moc zaniká provedením úkonu, odvoláním zmocnitelem, vypovězení zmocněncem, smrtí zmocněnce.

Zvláštní formou plné moci je prokura, podnikatel zmocňuje prokuristu (fyzickou osobu) ke všem právním úkonům v podniku. Prokurista je odpovědný za škodu, nesmí prodávat hmotný majetek a uzavírat úvěry.

OBCHODNÍ REJSTŘÍK : je veřejný seznam, do kterého se zapisují zákonem stanovené údaje o podnikatelích, vedou ho rejstříkové soudy.

Zapisují se obchodní společnosti a družstva, jiné právnické osoby pokud to stanoví zákon nebo fyzické osoby na vlastní žádost; povinný zápis fyzické osoby se řídí aktuálním zněním zákona o veřejných rejstřících (dřívější obratový limit 120 milionů Kč již není aktuální).

Povinné náležitosti zápisu: název obchodní firmy, u právnických osob sídlo u fyzických osob bydliště a místo podnikání, IČO (přidělí rejstříkový soud), předmět podnikání, právní forma právnických osob, údaje o statutárním orgánu, údaje o prokuristovi včetně způsobu, jakým jedná a další údaje stanoven právním předpisem (např.: vstup do likvidace, zrušení právnické osoby a jeho důvod, prohlášení konkursu, ...)

PRÁVNÍ FORMY PODNIKÁNÍ

Mezi základní právní formy podnikání patří fyzická a právnická osoba, z nichž obě možnosti skýtají několik dalších variant, ze kterých můžete vybírat. Každá má své výhody i nevýhody.

FYZICKÁ OSOBA

- má právní subjektivitu
- má způsobilost k právním úkonům

PRÁVNICKÁ OSOBA

Právnické osoby jsou uměle vytvořené subjekty za účelem dosažení určitého cíle. V právních vztazích vystupují a jednají jako lidé. Podstatu právnických osob tvoří lidé nebo věci. Majetek právnické osoby nepatří jejím zřizovatelům ani členům kolektivních orgánů, ale právnické osobě.

Typy právnických osob: sdružení fyzických nebo právnických osob (obchodní společnosti nebo družstva, zájmová sdružení právnických osob, církevní spolky, politické strany a hnutí), účelová sdružení majetku (jejich základem je majetek určený k určitému účelu, jedná se o nadace nebo nadační fondy), jednotky územní správy (obec, kraj), jiné subjekty, které určuje zákon (zdravotní pojišťovny, banky, česká televize)

Právnické osoby jsou definovány Zákonem o obchodních korporacích (zákon č. 90/2012 Sb.) jako obchodní korporace (organizace).

Znaky: má právní subjektivitu (má samostatné jméno, práva a povinnosti, je zapsána v obchodním rejstříku), ekonomická samostatnost (samostatně hospodaří, rozhoduje o kapitálu a o hospodářském výsledku), určitá organizační struktura (předem určeny orgány a pravomoci)

Vznik: zřízení právnické osoby příslušnou smlouvou ve formě notářského zápisu, vznik právnické osoby dnem zápisu do obchodního rejstříku

Zánik: zrušení právnické osoby (z vůle společníků, uplynutím času, prohlášením konkurzu, rozhodnutím soudu), zánik právnické osoby dnem výmazu z obchodního rejstříku

Zákon o obchodních korporacích rozlišuje obchodní společnosti a družstva, přičemž souhrnně jsou nazývány obchodními korporacemi.

Dle české legislativy rozeznáváme pět typů obchodních korporací: společnost s ručením omezeným (s.r.o.), akciová společnost (a.s.), veřejná obchodní společnost (v.o.s.), komanditní společnost (k.s.) a družstvo.

Přehled obchodních společností (požadavky na jejich založení a jejich základní charakteristiky).

SPOLEČNOST S RUČENÍM OMEZENÝM - s.r.o. - nejčastější typ společnosti v ČR

Nejpoužívanější forma obchodní společnosti v ČR hlavně u drobných a středních podniků. (ZOK upravena v §132-242) Má-li s.r.o. internetové stránky, má povinnost na nich zveřejňovat údaje, které má povinnost uvádět na svých obchodních listinách a další údaje vyžadované ZOK. Výčet těchto údajů obsahuje § 435 NOZ: jméno, sídlo, údaj o zápisu do veřejného rejstříku. Uvádí-li se údaj o základním kapitálu společnosti, musí se údaj týkat pouze upsané a splacené části.

- **Podstata:** kapitálová společnost s prvky osobní společnosti
- **Založení:** fyzickými nebo právnickými osobami (1 a více), společenskou smlouvou více

společníků) nebo zakladatelskou listinou (jediný společník) ve formě veřejné listiny (notářského zápisu). Návrh na zápis do obchodního rejstříku podat do 6 měsíců od založení

- **Základní kapitál:** min. 1 Kč
- **Ručení majetkem:** společnost ručí veškerým majetkem, společník do výše nesplaceného

vkladu (v případě úpadku společnosti může dle § 68 ZOK soud na návrh insolvenčního správce či věřitele rozhodnout o vzniku ručení jednatele za závazky společnosti pokud jednatel věděl nebo mohl vědět, že hrozí úpadek a neučinil vše potřebné k jeho odvrácení v rozporu s péčí řádného hospodáře.)

- **Orgány:** valná hromada - nejvyšší orgán, statutární orgán - jednatel či jednatelé

Jednatelem může nově být kromě fyzické osoby též osoba právnická. V případě, že je jednatelem právnická osoba, pokud nezmocní jinou fyzickou osobu k zastupování v daném orgánu, zastupuje ji její statutární orgán (§ 154 NOZ).

- Nepeněžité vklady není nutné oceňovat znalcem

AKCIOVÁ SPOLEČNOST - a.s. (§ 276 odst. 2 ZOK), je vhodná pro správu a provoz větších podniků, u kterých je potřeba velká kumulace kapitálu. Z velké části je regulována evropským právem. ZOK ukládá povinnost mít internetové stránky (§7 odst. 2 ZOK)

- **Podstata:** kapitálová společnost, jejíž základní kapitál je rozvržen na určitý počet akcií o

určité jmenovité hodnotě

- **Založení:** jedním nebo více zakladateli; stanovy musí mít formu veřejné listiny (notářského zápisu)
- **Základní kapitál:** minimálně 2 miliony Kč nebo 80 000 EUR
- **Ručení majetkem:** celým svým majetkem, akcionáři neručí za závazky společnosti.
- **Orgány:** buď valná hromada, představenstvo, dozorčí rada (dle § 453 a ZOK) nebo správní

rada doplněná o statutárního ředitele (dle § 456 a ZOK). Zmiňované orgány mohou být jednočlenné

- Akcionář může vlastnit akcie různého druhu

VEŘEJNÁ OBCHODNÍ SPOLEČNOST - v.o.s.

- **Podstata:** osobní společnost, ve které alespoň dvě osoby podnikají pod společnou firmou
- **Založení:** min. dvě osoby společenskou smlouvou
- **Základní kapitál:** není stanoven, je nepovinný
- **Ručení majetkem:** osoby ručí svým majetkem (společně a nerozdílně).
- **Vznik:** zápisem do Obchodního rejstříku.
- **Orgány:** společnost vedou všichni společníci

KOMANDITNÍ SPOLEČNOST - k.s.

- **Podstata:** osobní společnost, která je tvořena minimálně dvěma společníky (komplementářem a komanditou)
- **Založení:** dva a více společníků společenskou smlouvou
- **Vklad komanditisty:** ve výši určené společenskou smlouvou
- **Ručení majetkem:** komandisté ručí do výše vkladu, komplementář ručí celým svým majetkem
- **Orgány:** společnost vedou komplementáři

DRUŽSTVO

- **Podstata:** společenství neuzavřeného počtu osob založené za účelem podnikání nebo zajišťování hospodářských, sociálních nebo jiných potřeb svých členů.
- **Založení:** minimálně 3 členy (fyzickými nebo právnickými osobami).
- **Ručení majetkem:** družstvo ručí celým svým majetkem, členové neručí za závazky družstva.
- **Orgány:** představenstvo

Družstvo je dalším subjektem, který má možnost dle ZOK podnikat; jeho podstatou je skutečnost, že jeho vlastníci (členové družstva) do družstva nevnáší peníze, ale většinou jiné majetkové hodnoty (v zemědělských družstvech to bývá půda, zvířata či později tzv. transformační podíly, v bytových družstvech činnost členů při výstavbě bytových domů); je nutno připustit, že tato forma podnikání je na ústupu.

PRÁVNÍ ÚKONY

Druhy právních úkonů: jednostranné (např.:odstoupení od smlouvy), dvoustranné (např.:smlouvy), vícestranné (např.: veřejná soutěž)

Provedení právního úkonu:jednáním, výslovně (ústně nebo písemně), konkludentně(aktivní jednání - např.: převzetí zásilky, zvednutí ruky při hlasování)

Kdy je právní úkon neplatný?

Je-li nemožné jeho plnění, je-li učiněn osobou, která jedná v duševní poruše nebo nemá způsobilost k právním úkonům, pokud se příčí dobrým mravům nebo je protizákonný, pokud není učiněn ve formě, kterou vyžaduje zákon nebo dohoda účastníků.

Při právních úkonech jsou právnické osoby zastupovány osobami fyzickými, které za ně jednají jejich jménem a na jejich účet buď přímo jako jejich orgány, nebo nepřímo na základě plné moci jako jejich zástupci.

ŽIVNOST

Podmínky živnostenského podnikání upravuje zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání.

Živnost je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku. Proto jako živnostník vystupujete pod svým jménem a ručíte za své podnikatelské aktivity celým svým majetkem.

Živnost může provozovat fyzická či právnická osoba na základě živnostenského oprávnění, která splní další podmínky pro podnikání vyplývající ze živnostenského zákona, daňových zákonů, zákonů o důchodovém, sociálním a zdravotním pojištění, případně se přihlásí jako zemědělec

Druhy živností podle podmínek získání živnostenského oprávnění, jak upravuje živnostenský zákon:

- živnost ohlašovací - může být provozována osobami, které vlastní živnostenské oprávnění,

získané na základě ohlášení na živnostenském úřadu a zaplacení správního poplatku. Dále se dělí:

  - řemeslné - nutné prokázat odbornou způsobilost (viz § 21 a 22 zákona č. 455/1991

Sb.)

  - vázané - nutné prokázat odbornou způsobilost (viz §24 zákona č.455/1991 Sb.)
  - volné - jedná se v současné době o většinu živností, zákon nevyžaduje prokázání

odborné či jiné způsobilosti

- živnost koncesovaná - mezi nutná je koncese (oprávnění pro výkon těchto živností, které

vzniká dnem nabytí právní moci o udělení koncese). Odborná způsobilost tedy musí být prokázána a je upravena zvláštními předpisy. Na vydání koncesní listiny není právní nárok, její vydání může být žadateli ze zákonných důvodů odepřeno.

Co není živnost a není tedy potřeba živnostenského oprávnění? (viz živnostenský zákon §3 a zákon o dani z příjmů §7 odstavec 1 a 2)

- zemědělská výroba, lesní a vodní hospodářství
- činnost autorů- autorské honorář,
- nezávislá povolání, která nejsou živností ani podnikáním podle zvláštních předpisů

(spisovatel, herec, hudebník)

- činnosti, ke kterým je většinou potřeba státní zkouška: psychoterapeuti, daňový poradci,

advokáti, tlumočníci, znalci, lékařská praxe, přírodní léčitelství

Rozsah kompletních skript

Kompletní skripta mají celkem 78 stran
včetně obálky.

Tato ukázka obsahuje prvních 6 stran původního dokumentu.